

[Morten Lange.]

dem. Det er ikke nogen tilfældighed, at der blandt de ivrige lyttere til indlæggene her er ikke mindre end fem ministre. Det er meget, meget sjældent, at andet end finanslovdebatter tilkalder så mange ministres assistance, og jeg kan blot sige, at ingen af de ærede ministres bistand er unødvendig i denne sag. Jeg vil mene, at det helt grundlæggende og vigtigste er de helt brede foranstaltninger, hvor vi indstiller samfundets sociale og kulturelle mekanismer på, at disse rusgifte findes, og at de kræver forholdsregler. Jeg er også fuldstændig klar over, at det ikke er en lille gruppe, som vi kan behandle individuelt ved indespærring, ved tvangsindlæggelse, ved anden hård fremgangsmåde, men at det er en stor gruppe, hvor sociale støtteforanstaltninger af den ene eller af den anden art er dem, som først og fremmest kommer på tale.

Jeg vil mene, at kulturministeren i og for sig har fat i noget rigtigt, når han vil lave sommerlejre og lade skibe sejle og den slags aktive ting. Der er ingenting så godt i denne verden som at bestille noget, specielt hvis det er noget, man ikke nødvendigvis skal; så er det nemlig det, man skal allermost. Jeg tror, der er meget i det. Nu er det jo sådan, at dette eksperiment ikke på ministeriel basis kan udvides til at omfatte hele den danske menneskehed, men jeg synes, at der ligger et initiativ i det, som kan følges op på mange forskellige leder, og hvorved vi giver et alternativ til dette ønske om at sætte sig uden for samfundet. Man kommer med et tilbud, der viser, at selv om samfundet har en masse skavanker — og det skal man sandelig vide det har — så er der dog muligheder for, at man kan foretage sig noget fornuftigt. Jeg tror faktisk, at det er foranstaltninger af den type, som har mulighed for at ramme bredt. Jo bredere vi kan ramme, des mindre bliver der brug for det smalle. Hvis vi til gengæld ikke rammer i hele bredden, så får vi ikke mulighed for at samle alle de tilfælde op, som så flipper ud.

Jeg tror, at undervisningsministeren i virkeligheden har en endnu større opgave i at få skolerne indstillet på problemet, som de i dag har som et kriseproblem, hvor skole efter skole indkalder forældre til krisemøder om, hvad de dog nu skal gøre — med den

sørgelige baggrund, at der formodentlig ikke er nogen af de deltagende i dette krisemøde, som rigtig ved det. Vi trænger til en langt bedre og grundigere uddannelse af lærerne på det område, og vi trænger til en forstærkning med skolepsykologer og andet aktiviseret personale. Vi kan jo glæde os over, at der er temmelig mange psykologistuderende. Vi håber, de bliver færdige i en fart, for jeg tror, der er opgaver nok til dem. Vi skal bare være klar over, at det er en af de formulerede opgaver, som må stilles både til lærere og til det øvrige personale i uddannelsessektoren, at her er noget, der skal gøres noget meget alvorligt ved, og det skulle helst ikke tage lige så lang tid at indarbejde, som det har taget at indarbejde seksualoplysningen. Her gjorde man det for mange herrens tider siden helt klart; at det havde man en forpligtelse til, men latetiden, før det slog igennem, hvis det er slået igennem, var unægtelig umådelig lang.

Jeg skal ikke hæfte mig her ved de snævre foranstaltninger. De er konkrete. Vi ved, vi har dårlige midler. Vi ved, at vore fængsler er uegnede, de er næsten værre end ingenting. Vi ved, at vore statshospitaler ikke har kapacitet. Vi bliver simpelt hen nødt til at indstille os på, hvorledes vi skal behandle de helt hårde tilfælde, for at afskrive dem er der formentlig ingen fornuftige mennesker der vil tage ansvaret for. Altså må vi finde behandlingsvejene, og der er vel tilløb til sådanne i de udmærkede råd, der er kommet. Men jeg har fornemmelsen af, at selv vore rådgivere godt ved, at de ikke er i stand til at give de bedste råd, for dem har man ikke fundet endnu.

Den kriminelle side af sagen, som formelt er den, vi behandler — for det er jo en strafelov, vi snakker om — er ligesom gledet i baggrunden, fordi gruppen er så stor, og fordi man meget rimeligt ikke har gjort forbrug af hash til en kriminel handling og faktisk ikke strafforfølger brugerne og heller ikke småhandlerne. Jeg anser dette for at være fuldstændig naturnødvendigt, sådan som udbredelsesforholdene er. Men vi står ved et meget, meget svært problem i afgrænsningen af straffen opefter, for når der er et så stort problem, er der altså også en indførelse, som er stor, og der er formodentlig en masse, som lever mere eller mindre